

قبل از این که چهارها را به عنوان بازیگر بینیم، با قلمش آشنا شدیم. فیلمنامه‌های آواز قو، مطش، کما و شام عروسی را برای سینمای بدنی و تجاری نوشته بود که همگی با استقبال تماشاگران همراه شدند. البته در همان زمان نگارش فیلمنامه فیلم‌های تجاری، معادی با نوشتن فیلمنامه کافه استاره، توانایی اش را در نوشتن فضای جدی‌تر و هنری‌تر هم نشان داد. تلاشی که البته مورد تحسین واستقبال تماشاگران عام سینما هم قرار گرفت. معادی بازیگر، اما چندان نشانی از معادی فیلمنامه نویس نداشت و ترجیح داده در فضای فیلم‌های هنری‌تر فعالیت کند و از سینمای بدنی و تجاری به دور باشد. یک شروع خوب و باورنیز در «در باره الی» و همکاری با اصغر فرهادی و ادامه کار با این فیلمساز در فیلم جدایی نادر از سینمایی که باعث شهرت جهانی معادی هم شد، این بازیگر را بیشتر در فضای فیلم‌های جریان متفاوت سینما نگه داشت. اما معادی این قاعده حضور در فیلم‌های دور از جریان تجاري سینما را فقط در ایران رعایت می‌کند و وقتی به عنوان نژیون سینمایی صادر خارج از کشور بازی می‌کند، چندان پایبند به نقش آفرینی در فیلم‌های خاص و هنری نیست و گاهی او را در فیلم‌های بدنی، تجاری و سرگرم‌کننده هم می‌بینیم.

- - - - -

نامش بهزاد بود و بازیگری و اجرا در سینما و تلویزیون را تجربه کرده بود. همچنین برنامه‌های موقعي را برای گروه سنی کوکد و نوجوان هم اجرا کرده بود. اما بعدتر در سال‌های پایانی دهه ۷۰ وارد روزنامه‌نگاری شد و باز هم مسیرش را عوض نمود و در کنار روزنامه نگاری شاعری راهم آغاز کرد. نامش شد ابوالفضل سپهر، برای دفاع مقدس شعر سرود و نونه شعری رابه مخالف عالمیانه تراورزد، زبان ساده و عامه پسندی که داشت شعرهای او را خیلی زود محبوب شد.

سپهر بیش از حد انتظار بود. او خود را شاعر این شعرهای نمی دانست و می گفت: این شعرها را بچه ها با قلم پا و جوهر خون در بطن آن حواحت در میان دود و باروت در مر میدان های مین سرو دادند و من فقط قافیه ها را جای به جامی کنم و در واقع ویراستار این شعرها هستم، بروید سراغ شهداء، مادران شهداء، همسران شهداء. بروید سراغ فرزندان شهداء و از خودشان بپرسید چگونه این حمام سه هارا سرو دادند... ابوالفضل سپهر زمان زیادی را در قطعه حاکسپاری شهداء گمنام می گذراند و استادش حاج رحیم چهره خند می گوید هیچ کس نمی داند چرا و چطور او در این قطعه به خاک سپرده شده است. اور این باره می گوید: وقتی به بهشت زهرا رسیدیم، دیدیم در قلعه ۴۴ هم قبرش را کنده اند. هنوز هم نفهمیده ایم چه کسی این کار کرد. نه مسؤولان بهشت زهرا می دانند، نه دوستان دیگرش. گفتند: (ابوالفضل عاشق شهداء) گمنام بود. باید در اینجا دفن شود. دقیقاً همان جایی که می نشستیم و آبدوغ خیار می خوردیم دفن شد. فقط هم من و مادرش می دانستیم آنجا پاتوق ابوالفضل بوده است...

بـ] نمونه‌ای از شعرهای ابوالفضل سپهر
برادرم، خواهرم / سنگرو پیدا بکن / جیره جنگی بردار / پوتین هارو پا
بکن / جبهه دیگه تمومه / فرهنگشنه که اصله / از یه بی سیم یاد بگیر /
سیم نداره ووصله / جدا بین یه بی سیم / با این که سیم ندار / چه جوری
وصل خطه / همش آتیش می باره؟ / زمین همون زمینه / اما باید رفت
جلو / نه این که روی زمین / نشست باشد ولو / هر نفری توی خط / اسلحه
بر می داره / تدارک سی نفر / پشتیبانی شوداره / هر کدوم از سی نفر /
کارشو انجام نده / لنگ می مونه کار جنگ / ضررها صدر صده / شهیدیه
روز می جنگید / امروز رفته تو جاشی / باید تو فکر و عمل / ادامه شون تو
باشی

والفضل سپهر را به خاطر دارید؟ شاعر مردمی دفاع مقدس که
۱۷ سال از درگذشتش می‌گذرد و بهترین نام را برای خودش
انتخاب کرد و تا یادان عمر تغییرش نداد

* یگر اسمش را عوض نکرد

رَبِّيْس اَسْلَام اَزْدِرْگَذْشْت بِك شاعر جوان می گذرد؛
ابوالفضل (بهزاد) سپهر که اگر زنده بوداکنون
حدوداً ۴۹ سال داشت. شاعری که عشق به
عاشورا در دلش جوشید و جو شید تا آن که
نامش را عوض کرد و گفت مرآ ابوالفضل صدا
بزندید. این اویین نکته‌ای است که همه
درباره اش می‌گویند؛ شاعر مردمی دفاع مقدس
که شعرهایش را بنام عبدالا... امراضی کرد و از
آنی که عاشق کریلا شد، دیگر کسی بهزاد صدایش نمی‌زد. گفتیم شاعر
اعلامی مسیریش عوض شده است. در مورد دوم، حق با شمامست اما
باره مورد اول نه. او هفت سال داشت که چنگی شروع شد و به نوجوانی
رسید، چنگ هم تمام شد. اما موافقت مدام با رزم‌منده‌ها و خلواده
نهاد حالش را عوض کرده بود. آنقدر که ازان پس تمام عمرش را به
شتنانه بود. و در این مدت همانند داشتند که اختر اصل بر

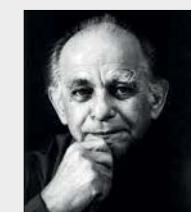
اتا، متا، بہ شاعر...

والفضل در کودکی پدرش را از دست داده بود، روزهای دشواری را زنگردانده و کنار تحریص کار کرده بود؛ از بنگاه تهیه و توزیع قطعات کی ماشین‌های سنگین، کارگاه تزریق پلاستیک، کارگاه طلاسازی سر آورد و کار کرد. سپس سراغ نقد فیلم، خبرنگاری و نویسنده‌گی را گرفت، شغل اصلی اش کارمند شرکت مخابرات بود. احتمالاً کمتر کسی اورا این شغل را به یاد نمی‌بایارد. برای اینها که می‌شناسند شاعر است و را بیشتر با شعرهای ساده‌ای می‌شناسند که با عبارت اول مثل شروع شدم و اینا دهه و ضعیت حانیان؛ و شهدام، گمده؛

نش زبان گل یاس بود / ز بهر ستم بیشگان، داس بود
ش رانگینی ز الماس بود / که ذکر ش، ابو الفضل عباس بود
آن که روزمنه نگار بود و می توانست شعرهایش را چاپ کند ولی اتل
لی های مشهورش را هیچ گاه برای چاپ نرسورد و این شعرها صرفاً
طالبی بودند که در مجلس بزرگداشت شهدامی خواند و به دلیل
میمیت اشعار و زیان محاوره دلنشیینی که داشت ارتباط بسیار
وبی با مخاطب این برقراری کرد. تا جایی که همان ماجراهی مشهور که
یلی هادرباره این شاعر شنیده اند رخداد و خانم شهید همت در
معی پس از شنیدن شعرهایه او گفت: «آقای سپهر، حیف نیست
من همه احساسات این همه شور و شعور چاپ نشده باقی بماند؟
ون وقتی این شعرهای رامی خوانم مثل این است که سال هاست دارم
آنها زندگی کنم... آیا فکر نمی کنید بهتر باشد که اینها را چاپ کنید تا
گران نهاده بینند؟» و این جرقه ای شد که او شعرهایش را در سال
۷۷ «دفتر آبی» چاپ کند. دفتر آبی در کمتر از شش ماه پنج بار تجدید چاپ

شاعر موسیقی ایرانی

صراحت، نود و چهارمین سالروز تولد

فریدون مشیری است

فریدون مشیری را به شعرهای اغلب عاشقانه جوان پسندش می‌شناسیم؛ او چنان محبوبیتی بین دوستداران شعر ساده و همه‌فهم دارد که گاه حتی به ساتری مانتالیسم و سطحی نگاری متهم شده است.

با این حال، شاعری، تنها یکی از چهره‌های اوست و از قصه معروف مشیری با موسیقی نیز به اندازه شعرگرخ خود است. شاید در بسیاری از اجرای خصوصی خواننده‌ها و نوازنده‌ها که مرسوم بود در محافل خانگی اتفاق بیفتد، صدای او راشنیده‌ای دهد که به معرفی نوازندگان خواننده‌ها می‌پردازد و درباره آنها چیزهایی می‌گوید. درواقع حضور نقش آفرین اوراد موسیقی ایران باید ازدهه ۵۰ و وقتی که اعضاً شورای موسیقی و شعر را دریبوود، دانست که خیلی‌ها را همان طریق معرفی کرد.

یکی از حضورهای مهم اوراد موسیقی ایرانی به سینما هم ربط دارد؛ فیلم «دلشدگان» که علی حاتمی آن را ساخت و از قصه‌شعرها و تصنیف‌ها راهم خودش نوشته بود. معروف است که می‌گویند وقتی محمد رضا شجریان دریافت که باید شعرهای حاتمی را در موسیقی فیلم بخواند، به آقای کارگردان پیشنهاد داد که این شعرها از فیلتر فریدون مشیری بگذرد. از این‌روست که حلا ااسم مشترک‌باشند، عنوان شاعر در تصنیف همنام با عنوان فیلم (دلشدگان) قید شده است. حسین علیزاده که موسیقی دلشدگان را ساخته بود درباره این همکاری با راه‌اسخن گفت: است: درباره همکاری با راه‌اسخن با این سه غول شعرو و موسیقی و سینمای ایران یعنی فریدون مشیری، محمد رضا شجریان و علی حاتمی، او در این باره طی گفت و گویی بیان کرد: «تمام موسیقی‌ها جوهره و کلامش از خود حاتمی بود که برای دلشدگان ساخته بود. البته بعد از آقای شجریان اینها را اجرا کرد مقداری شعرها تغییر داد. یعنی او و مرحوم حاتمی پس از مشورت‌هایی که با هم داشتند، اشعار را به فریدون مشیری دادند و مشیری هم از نظر فن شعری یک مقداری تغییر داد.

البته کلام حاتمی بسیار زیبای بود. این حسن راهم داشت که محاواره‌ای تر و شسبیه‌تر بود به تصنیف دوره قاجار، یک کاربزرگی هم حاتمی کرده بود و ۵۰۰ واژه‌ای که در دوره قاجار در صحبت‌های روزمره به کار می‌رفته راهم در دیالوگ‌ها و هم در اشعاری که برای تصنیف‌هاییش ساخته بود استفاده کرد. من می‌توانم بکویم که تم‌های اصلی فیلم دلشدگان را راز شعرهای حاتمی گرفتم. این اشعار خود را خود یک زنیه موسیقایی برای من به وجود می‌آوردند.»